

VERBEKE FOUNDATION

Interview van Martina Giezen door Simon Delobel

19.04.2011

in het kader van de tentoonstelling
MW Press: Publishing Art

SD: Martina, in 1982 verscheen uw eerste publicatie. Waarom bent u begonnen met MW Press?

MG: In 1980-82, toen Krijn en ik in Noordwijk in het voormalige politiebureau woonden, wilde ik kunstpublicaties maken, een kunsttijdschrift uitgeven. Krijn zag liever dat ik doorging met tekenen en schilderen.

SD: U bent ook kunstenares?

MG: Eigenlijk niet. Ik heb wel op drie academies - in Amsterdam, Den Haag en Haarlem - tijdelijk een teken- en schilderopleiding gevolgd maar ben nooit afgestudeerd. Ik wilde binnenhuisarchitectuur doen nadat ik een meisje had leren kennen dat haar eigen stoel had ontworpen en gemaakt. Ik vond dat fantastisch. Jammer genoeg oordeelde de toelatingscommissie dat ik daar niet geschikt voor was omdat ik geen technisch inzicht had. Mode of een vrije teken- en schilderopleiding volgen, was het advies.

SD: Wat betekenen de letters MW in MW Press?

MG: MW zijn mijn initialen, Martina Wagener. In het begin wist niemand van wie de krant was, het had geen naam, mijn naam kwam er niet in voor. Voor mij maakten de kunstenaars de krant, niet ik. Ik zie mezelf niet als kunstenares. MW Press was gewoon een uitgeverij, geen kunstproject.

SD: Hoe werkte de conceptie en de realisatie van de tijdschriften?

MG: Ik wou drie nummers per jaar maken maar dat lukte niet. Ik had geen vooropgesteld doel, de ene krant kwam voort uit de andere. Ik kende veel collega's van Krijn, ging naar tentoonstellingen en leerde nieuwe kunstenaars kennen, bezocht ateliers. Van het één kwam het ander.

MW Press had geen officieel statuut van een bedrijf of vzw. De publicatie van de krant betaalde ik zelf.

Het drukken gebeurde bij een drukkerij in Noordwijk die de dorpskrant maakte. Het vergankelijke van krantenpapier trok Krijn aan, hij wees me op de dorpskrant. In die tijd bestonden er nog geen kleurendrukken zoals nu, de kranten waren zwart-wit. In mijn kranten staat dat er per publicatie 200 of 1000 exemplaren waren, in werkelijkheid waren er meer. Was de machine eenmaal ingesteld, dan maakte het niet uit of je er 1000 of 10.000 liet drukken.

Ik hoefde geen reclame te maken, veel mensen vonden het een mooie publicatie en namen een abonnement. Een groot aantal kunstenaars deed mee aan het avontuur. Ik organiseerde geen evenementen als er een nieuw nummer was maar stuurde de kranten naar de kunstenaars en de abonnees. Ik verkocht ze soms tijdens de opening van een tentoonstelling. Verschillende musea namen een abonnement en de museumbibliotheken hadden ze in hun bezit. Ik heb altijd maar één boekhandel gehad die mijn publicaties verkocht, dat was Walther Koenig in Duitsland. Galerie A in Amsterdam verkocht de Richard Long krant.

SD: Bestonden er bepaalde kranten die een voorbeeld waren voor u?

MG: Misschien *Interview* van Andy Warhol. M'n eerste kranten waren houterig, kinderlijk, voor mij storend. Ik was autodidact, deed alles zelf: ik schreef de teksten en deed de eindredactie. Ik heb geen grafische opleiding gevolgd, wist niets van lay-out maken. Peter Struycken noemde het 'een aan de keukentafel gemaakt krantje' en dat was ook zo. Ik bezocht de kunstenaars of tentoonstellingen en maakte soms de fotoreportages. Op de keukentafel plakte ik alles aan elkaar.

SD: Heeft MW Press nog iets anders gepubliceerd naast kranten?

MG: Kaarten en andere kleine dingen. Ik had ook ideeën voor films, maar de techniek was een obstakel. Nu met de digitale technieken gaat het makkelijker, is er meer mogelijk.

SD: Uw man Krijn Giezen komt in verschillende nummers terug. Op welke manier heeft hij een rol gespeeld in MW Press ?

MG: Voor 1980 had Krijn al een paar lichtdrukboeken gemaakt, meestal naar aanleiding van de presentatie van een werk zoals voor het Provinciehuis in Den Bosch of voor de Biënnale van Venetië in 1978. Hij gebruikte de lichtdruktechniek, zoals architecten die vroeger gebruikten voor het vermenigvuldigen van hun technische tekeningen. Thuis hadden we geen materiaal om te drukken, Krijn ging naar een bedrijf.

Ik was nooit tevreden over mijn manier van lay-out maken, over m'n teksten. Ik wilde steeds veranderingen aanbrengen. Als reactie daarop begon Krijn kopieboeken en catalogi te maken, eindeloos te veranderen en opnieuw samen te stellen. Krijn reageert op zijn omgeving, mijn activiteiten hadden invloed op zijn werk.

SD: Vaak ging u op bezoek bij een kunstenaar, hoe ging dat dan in zijn werk?

MG: Ik bereidde me voor op een ontmoeting, verdiepte me in het werk, had een gerichte vraag of vragen. Ik liet mijn interviews altijd herlezen door de kunstenaar vóór publicatie. Ik stelde me op in dienst van de kunstenaar, ging nooit ergens tegenin en volgde zijn wensen. Toen de Franse kunstenaar Jean Le Gac mijn interview wilde herschrijven, had ik daar geen bezwaar tegen, integendeel. Richard Long vond dat sommige passages in het interview die volgens mij langdradig waren of impulsief erin moesten blijven. Hij zei dat een gesprek nu eenmaal zo verloopt, met zin en onzin.

SD: Daarnet vertelde u dat veel kunstenaars vroegen om mee te doen in uw kranten. Hebt u de wens van iedereen kunnen verwezenlijken?

MG: Nee zeggen vond ik moeilijk, maar het moest. Ik noemde het een 'literaire' krant,

beeld en tekst. Het werk van de dichter Ian Hamilton Finlay trok mij aan, en dat van Richard Long die beeld en tekst combineert. Het werk van deze kunstenaars spreekt mij het meest aan. Maar wanneer ik erop terugkijk is mijn reactie dat alles wat gepubliceerd werd goed is.

Er waren ook kunstenaars waarmee ik wel wilde maar niet kon samenwerken, bijvoorbeeld met de Zwitserse kunstenaars Rémy en Michèle Zaugg. Ik volg hun werk al jaren, logeerde bij ze in Berlijn en in Mulhouse en zij logeerden bij mij in Noordwijk. We maakten concepten voor een film en voor een krant, maar het kwam nooit tot een product. We maakten 'proeven'.

Met een kunstenaar als Ian Finlay kon ik wel makkelijk werken. Ik kwam met een vraag, toonde beelden, we praatten wat en het antwoord was er. Krijn reageerde ook zo snel, was een onuitputtelijke bron van creativiteit.

Een interview met Ian Finlay heb ik nooit gepubliceerd. Een kunsthistoricus volgde zijn werk nauwgezet en publiceerde daarover. Het had geen zin dat ik dat ook deed. Wel voerde ik acties voor hem. Ian reisde om gezondheidsredenen niet en had mensen nodig die voor hem op pad gingen. Samen met zijn vrouw Sue en andere medewerkers speelde ik een actieve rol in de Little Spartan War. Ik zag dat als een privilege, als een voorrecht, want had grote bewondering voor zijn kunstenaarschap.

De eerste keer dat ik Ian Finlay ontmoette - ik was te voet van Biggar naar Dunsyre gegaan en volgde het public footpath de heuvel op naar zijn woning, vroeg hij mij al na 5 minuten of ik kon aquarelleren. Dat was het enige dat ik goed kon op de academie, toch zei ik nee. Finlay voegde beeld toe aan tekst en voor het beeld had hij anderen nodig. Hij tekende, beeldhouwde en schilderde niet zelf, hij zocht de mensen bij het werk dat hem voor ogen stond. Zijn werken zijn 'collaborations', in samenwerking gemaakt. Hij had geen kunstopleiding gevolgd, was dichter en autodidact en had een uiterst scherpzinnige geest. Krijn heeft alleen lager onderwijs en een paar jaar ulo gevolgd en ging op 16-jarige leeftijd al naar de academie. Dat soort kunstenaars hebben een intelligentie die buitengewoon is, buiten het normale en dat fascineert me.

SD: Waarom besloot u om sommige nummers volledig te wijden aan één bepaalde kunstenaar?

MG: Vrienden en kennissen maakten regelmatig opmerkingen. Ik liet me beïnvloeden. Als iemand liet merken dat hij een krant niet goed vond, dan dacht ik: ja hij heeft gelijk, het kan ook anders. Zo ben ik begonnen met één nummer te wijden aan één kunstenaar. Nu ik erop terugkijk vind ik de kranten die chaotisch zijn, met verschillende kunstenaars, niet minder.

SD: Zijn er projecten die u gemaakt hebt maar die nooit gepubliceerd zijn?

MG: Met Martin Kippenberger. Het was fantastisch om met hem te werken. Hij had ieder moment een nieuwe inval. Bovendien, heute gedacht, morgen fertig. Jammer genoeg was hij al ziek toen ik hem ontmoette ... hij heeft een werk voor Magny gemaakt dat ik niet heb kunnen voltooien omdat hij overleed, het is half uitgevoerd.

SD: Enkele kunstenaars die u gepubliceerd hebt, zoals Robert Smithson, waren al dood...

MG: Dat artikel was om zijn earthwork *Broken Circle - Spiral Hill* gemaakt voor Sonsbeek in 1971 te redden. Ik ben vóór kunstbehoud. Ik wilde zijn werk op de oorspronkelijke plek behouden.

SD: De lijst van de kunstenaars die in de kranten voorkomen is behoorlijk indrukwekkend. Hebt u ze allemaal ontmoet?

MG: Niet allemaal, bijvoorbeeld Robert Filliou heb ik niet ontmoet. Soms

correspondeerden we via de post maar dan waren de gepubliceerde pagina's minder goed. Ik stuurde of gaf de werken na publicatie altijd terug.

SD: Sommige kunstenaars zoals Richard Long hebben echte artistbooks gepubliceerd via MW Press. Welke andere kunstenaars hebben dat nog gedaan?

MG: Panamarenko en Per Kirkeby, zij maakten bijlagen. Ik gaf een boekje van Ian Wilson uit.

SD: Waarom bent u op een bepaald moment gestopt met het uitgeven van kranten?

MG: Omdat wij een bollenschuur kochten in Noordwijkerhout, een agrarische ruimte.

In de krant vroeg ik kunstenaars om de pagina's te vullen, in de bollenschuur de ruimte. De bollenschuur is een voortzetting van de krant, het gebouw als kunstwerk. Ik organiseerde er evenementen soms voor amper één dag en werkte er met de kunstenaars die al iets voor de krant gemaakt hadden: o.a. Ian Hamilton Finlay natuurlijk. Zijn werk *La belle Hollandaise-X-patch* is speciaal voor die plek gemaakt.

Krijn bereidde er (in 1982?) een heel varken in klei dat tijdens een samenkomst opgegraven werd, een nogal geladen gebeuren. Daarna werd het in de schuur tijdens een maaltijd zwijgend opgegeten. Je werd er stil van, hiervan zijn video opnames gemaakt.

In 1989 vonden we een ruïnekasteel aan de kust van Normandië, een gebouw zonder ramen. Het kasteel vond geen koper omdat het interieur in de jaren 50 was omgebouwd tot een fabriek voor het kaarden van vlas.

Het Château de Magny is een voortzetting van de bollenschuur. Het onbewoonde gebouw, de staat waarin het verkeert, de omgeving als uitgangspunt voor kunstwerken.

MW Press is toen veranderd in Editions Magny.

SD: In een vorig informeel gesprek hebt u gezegd dat u gestopt was omdat verschillende mensen bezig waren met het kopiëren van uw manier van publiceren. Kunt u mij daar meer over vertellen?

MG: Vooral vrouwen deden dat. Zij vonden mijn krant mooi en namen het van me over.

SD: Bestaat het archief van uw uitgeverij nog?

MG: Ik heb de correspondentie met de kunstenaars die meededen aan de kranten bewaard. In de Manche, waar Krijn een atelier aan de zee had, is het volledige archief gestockeerd. Krijn zat daar graag in te snuffelen... alles was voor hem een bron van inspiratie. Hij is een kunstenaar die reageerde op zijn omgeving en dus ook op mij. Veel van wat ik deed of zei vind je terug in zijn werken: huis, tuin en keuken. Ook al onze dieren spelen een rol in zijn werk.

SD: Bent u van plan om in de toekomst nog projecten te organiseren?

MG: Ik zou graag een film maken over de geschiedenis van het kasteel van Magny, het onderzoek daarvoor deed ik al. Ik raadpleegde o.a. het Fonds Normand en het Moussard archief. Zo ontdekte ik dat Jacques Moussard (1670-1750) de architect van het Château was en het in 1695 bouwde. Aan het bijzondere oeuvre van deze architect is door historici nog maar weinig aandacht besteed.

Met dank aan Emily Vincke voor haar hulp.